

Persones en situació de reclusió, Catalunya 2015-2018

L'any 2014 el Departament de Salut es fa càrrec de l'assistència sanitària de les persones privades de llibertat mitjançant l'Institut Català de la Salut.

El principi cabdal de l'assistència sanitària penitenciària és garantir que la població reclusa disposi d'una atenció equivalent a la que rep el conjunt de la població. Per complir aquest objectiu, l'atenció a les presons té un caràcter integral, és a dir, les actuacions i els mitjans del sistema sanitari estan orientats prioritàriament a la prevenció de les malalties i a la promoció i rehabilitació de la salut i el tractament de la patologia.

En aquest marc, la política sanitària integra els recursos d'atenció primària, especialitzada i hospitalària que són necessaris per garantir l'atenció a la població reclusa, alhora que vetlla organitzativament per donar una continuïtat assistencial als que són alliberats.

CARACTERÍSTIQUES DEMOGRÀFIQUES

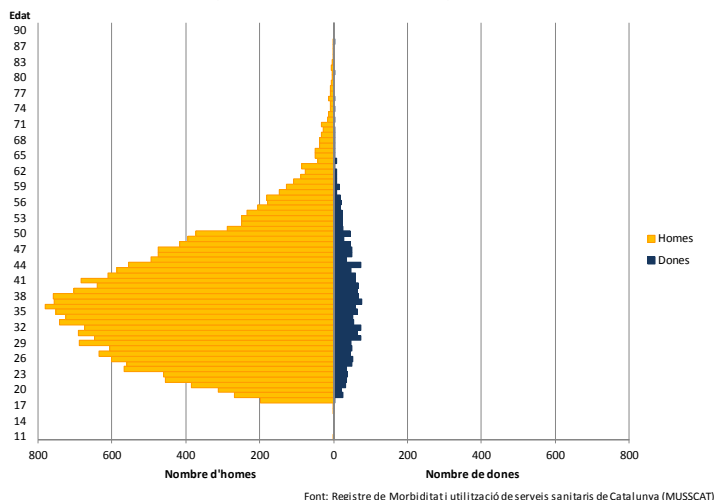
En el període 2015-2018, a Catalunya, hi va haver 28.032 interns diferents. La taxa anual d'interns per 100.000 habitants ha passat d'un 117,2 l'any 2015 a un 110,7 el 2018, que és aproximadament 20 punts inferior a la de la resta de l'Estat. La proporció de dones es manté estable amb gairebé 7%.

De cada 10 persones recluses, 9 són homes.

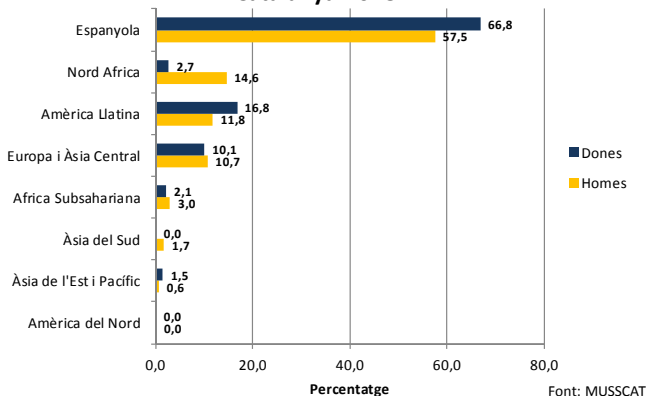
La població estrangera és força estable en el període estudiat, al voltant d'un 43%. L'edat mitjana dels nous reclusos ha passat dels 38,1 anys l'any 2015 a 39,0 anys el 2018. L'any 2018, la mitjana d'edat va ser de 44 anys tant per els homes com per a les dones i, per al col·lectiu d'estrangers, de 39,5 anys.

L'any 2018, la mitjana del temps d'estada en presó dels interns que causen baixa per llibertat ha estat de 515,7 dies, 114,1 dies per els interns preventius i 721,8 dies per els interns penats.

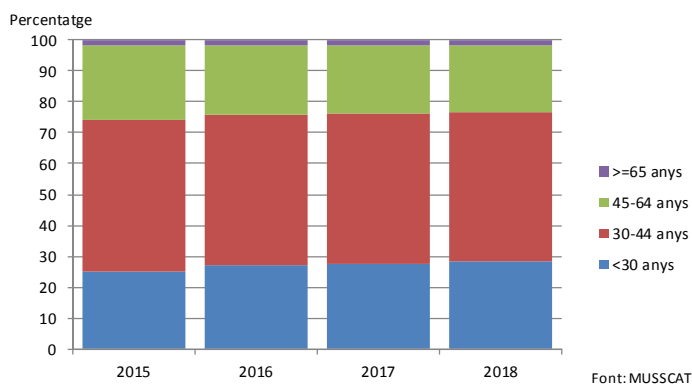
Edat i sexe de la població reclusa. Catalunya 2015-2018

Nacionalitat de la població reclusa per sexe. Catalunya 2018

Grups d'edat de la població reclusa. Catalunya 2015-2018

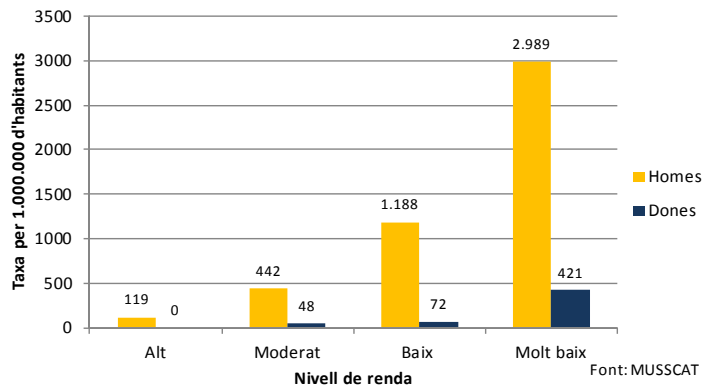

NIVELL DE RENDA

Les taxes d'incidència de població reclusa augmenta, de manera exponencial, a mesura disminueix el nivell de renda, tant en els homes com en les dones. La incidència en les persones de renda alta és molt baixa.

Les taxes en la població amb nivell de renda molt baix és més de sis vegades superior a la de les persones amb renda mitjana.

Taxa de nous reclusos segons nivell de renda i sexe. Catalunya 2018

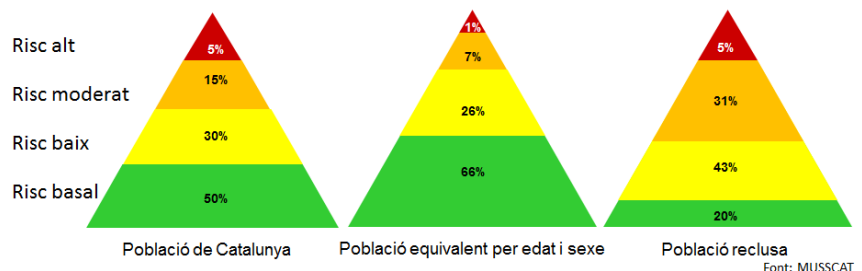

ESTRATIFICACIÓ SEGONS CÀRREGA DE MORBIDITAT

Quan es compara la càrrega de morbiditat segons els estrats de risc de la població reclusa amb una població equivalent per edat i sexe, s'observa que mentre per a la població reclusa hi ha un 36% de persones amb risc alt o moderat, aquest percentatge per a la població equivalent és del 8%.

La població reclusa té més càrrega de morbiditat que la població equivalent.

Distribució segons estrats de risc. Catalunya 2018

MORBIDITAT

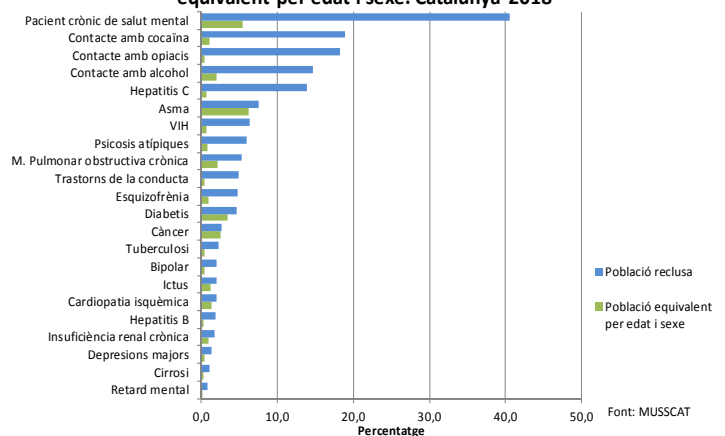
Les principals patologies que presenta la població reclusa són: trastorns d'addicció, infeccions (sovint relacionades amb el consum de drogues) i trastorns psiquiàtrics, que difereixen força de la població de referència.

El perfil de consum de drogues il·legals dels pacients penitenciaris és:

7 de cada 10 ha consumit alguna droga il·legal en algun moment de la seva vida. 5 de cada 10 ha consumit una droga il·legal l'últim any, i 14 de cada 100 ha consumit heroïna el darrer any.

Malgrat que el consum per via endovenosa han anat evolucionant a la baixa als centres penitenciaris, igual que a la població general, 5 de cada 100 es declara usuari de drogues intravenoses (UDI) actiu en ingressar a presó. Les **infeccions associades al consum de drogues** s'han reduït molt als últims anys però encara són molt altes. L'any 2018, la prevalença d'infecció pel virus de la immunodeficiència humana (VIH) era del 6,4% (9 vegades més que en la població equivalent no privada de llibertat).

Principals morbiditats de la població reclusa i de la població equivalent per edat i sexe. Catalunya 2018

Any 2018	Morbiditat (%)	Població equivalent per edat i sexe			
		Població reclusa		Població equivalent per edat i sexe	
		Homes	Dones	Homes	Dones
Pacient crònic de salut mental	40,6	39,9	5,5	4,0	
Contacte amb cocaïna*	18,7	21,1	1,1	0,3	
Contacte amb opiacis*	18,3	17,2	0,4	0,1	
Contacte amb alcohol*	14,6	14,6	2,1	0,7	
Hepatitis C*	13,9	14,6	0,7	0,4	
Asma	6,9	16,0	6,1	7,0	
VIH	6,1	9,3	0,7	0,3	
Psicosis atípiques	6,0	5,2	0,9	0,5	
M. pulmonar obstructiva crònica	5,1	7,4	2,1	1,6	
Esquizofrènia	4,8	4,7	1,0	0,5	
Diabetis	4,7	4,2	3,6	2,4	
Trastorns de conducta	4,7	6,8	0,4	0,3	
Càncer	2,4	4,6	2,4	3,6	
Tuberculosi*	2,2	2,7	0,4	0,3	
Íctus	2,0	1,7	1,1	1,1	
Cardiopatia isquèmica	2,0	1,5	1,3	0,4	
Bipolar	1,9	3,6	0,5	0,5	
Hepatitis B*	1,8	1,9	0,3	0,1	
Insuficiència renal crònica	1,7	1,2	0,9	0,5	
Depressions majors	1,2	3,1	0,4	0,9	
Cirrosi	1,1	0,9	0,3	0,1	
Retard mental	0,7	1,2	0,1	0,0	

Font: MUSSCAT

*Ha tingut algun episodi/infecció

Pel que fa als reclusos amb hepatitis C, la prevalença d'infectats (interns amb virèmia del VHC) ha disminuït de manera important a partir de l'any 2015, en què es van iniciar els tractaments amb antivirals d'acció directa. Fins al 2018 s'havien tractat 860 interns i el 31 de desembre de 2018 la virèmia detectada en la població internada era del 3,1%.

Pel que fa als **trastorns mentals**, existeix entre la població reclusa una prevalença superior a la de la població general en trastorns d'ansietat (a presó 31% vs. un 12% a la població general), trastorns de personalitat (8,1% vs. 0,5%) i esquizofrènia (4,6% vs. 0,6%).

S'ha analitzat la patologia posada de manifest pels serveis sanitaris en els primers tres mesos de reclusió. A un 44% dels reclusos (44,1% dels homes i 43,6% de les dones), se'ls ha detectat alguna patologia de la qual no es tenia constància. Els problemes més freqüents diagnosticats han estat en l'àmbit de les dents i maxil·lar (12,9% dels homes i 12,3% de les dones), l'artrosi (5,4% dels homes i 6,9% de les dones), problemes de l'aparell locomotor (5,3% dels homes i 4,5% de les dones) i hipertensió (3,7% dels homes i 3,2% de les dones).

També s'han posat de manifest el contacte amb l'alcohol (1,7% dels homes i 1,3% de les dones) i amb drogues com l'heroïna (2,5% dels homes i 1,8% de les dones) i la cocaïna (1,8% dels homes i 2,4% de les dones) i cànem (0,4% dels homes i 0,4% de les dones).

FACTORS DE RISC CARDIOVASCULARS (FRCV)

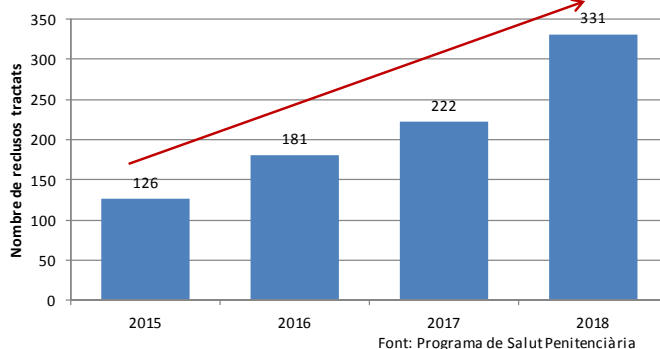
S'ha estudiat la presència d'algun FRCV en funció de l'edat, el sexe i la situació de reclusió. La presència de FRCV incrementa amb l'edat.

En el grup de 20 a 24 anys, 4 de cada 10 dones i 3 de cada 10 homes reclusos tenen algun FRCV, en la població no reclusa són 2 de cada 10 persones.

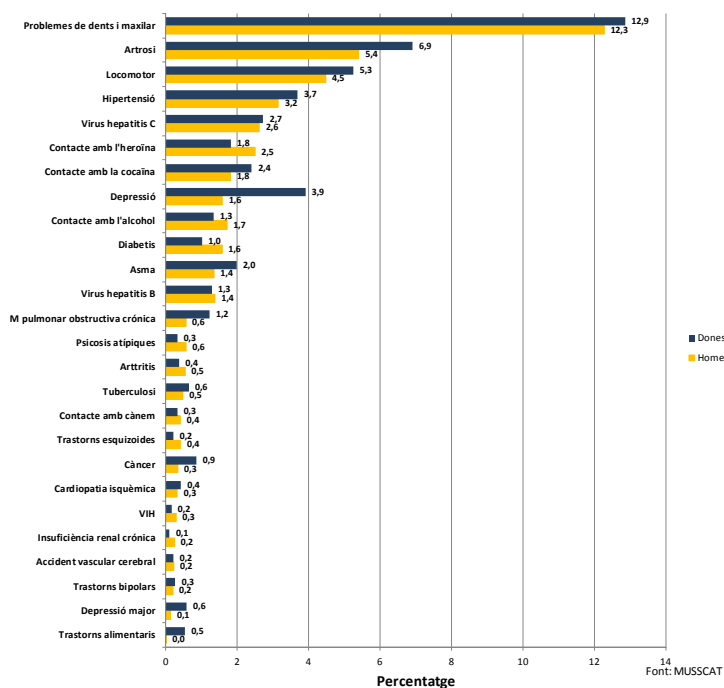
Hàbit tabàquic: un 75% de la població reclusa és fumadora, tant homes com dones.

Obesitat: el percentatge de persones obesas és quasi el doble en la població reclusa que en l'equivalent. Hi ha més dones obesas (24%) que homes (13%).

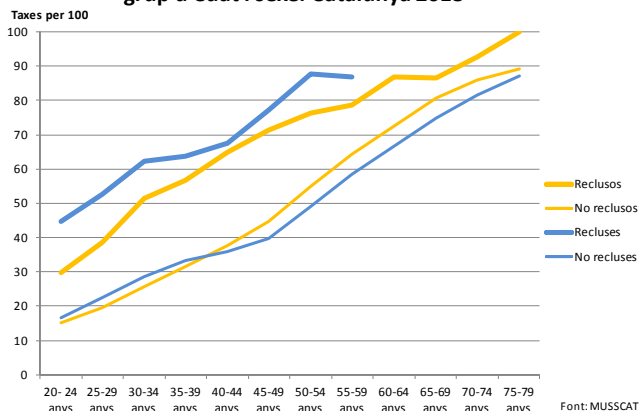
Reclusos amb Hepatitis C tractats amb antivirals d'acció directa (AAD). Catalunya 2015-2018

Patologies detectades pels serveis sanitaris durant els tres primers mesos de reclusió. Població reclusa, Catalunya 2015-2018

Presència d'algun factor de risc cardiovascular per grup d'edat i sexe. Catalunya 2018

Hiperlipidèmia: entre la població reclusa hi ha un percentatge superior amb hiperlipèmia que en l'equivalent, però les diferències són menors (11% vs. 10%). Hi ha més dones (12%) que homes reclusos (10%) amb aquest FRCV.

Hipertensió (HTA): la població reclusa també té un percentatge lleugerament superior a l'equivalent (11% vs. 9%). L'afectació entre homes i dones en reclusió és semblant.

Diabetis: la població reclusa també té un percentatge lleugerament superior a l'equivalent (4,6% vs. 3,5%). No hi ha diferències entre homes i dones en reclusió.

UTILITZACIÓ DE RECURSOS SANITARIS

La utilització de **recursos sanitaris ambulatoris** de la població reclusa l'any 2017 van fer de mitjana sis vegades més visites a atenció primària que la de la població equivalent per edat i sexe (19,9 vs. 3,3 visites), però van fer menys de la meitat de visites a consultes externes. En canvi, no hi ha pràcticament diferències en la utilització dels recursos d'urgències, dels de salut mental o hospital de dia.

Hi ha una major utilització dels **recursos sanitaris d'internament** entre la població reclusa. La taxa d'internament en recursos psiquiàtrics és de gairebé nou vegades superior que la població equivalent. Les presons disposen de prop de 150 llits de psiquiatria. L'internament en hospitals d'aguts és només un 30% superior (6,9 per 100 persones vs. 5,4).

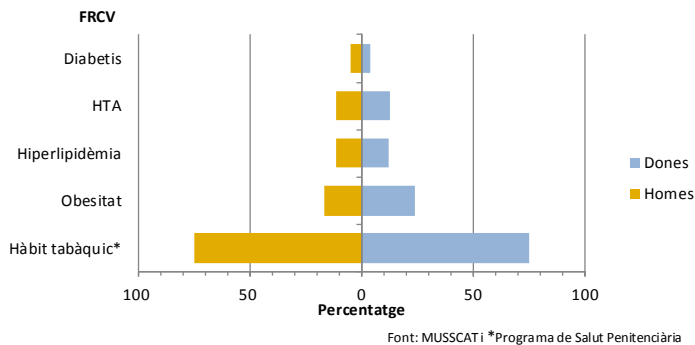
MORTALITAT

S'han calculat les **taxes de mortalitat** per sexe i situació de reclusió. La mortalitat és molt més alta en reclusos, en homes i encara més en dones, malgrat que les taxes de mortalitat específiques per edat i sexe són poc estables ja que la "n" global per categories és baixa.

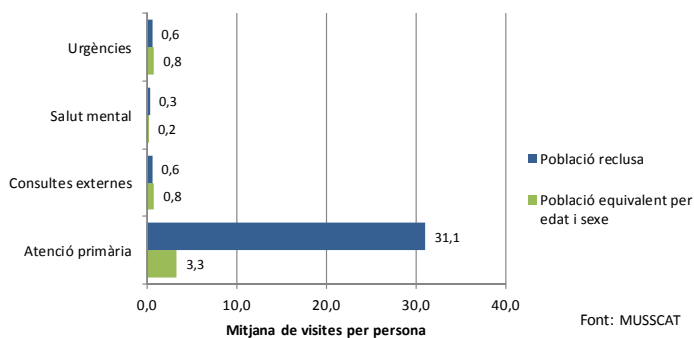
Els homes en reclusió es moren 2,3 vegades més que els no reclusos.

Les dones en reclusió es moren quatre vegades més que les no reclusos.

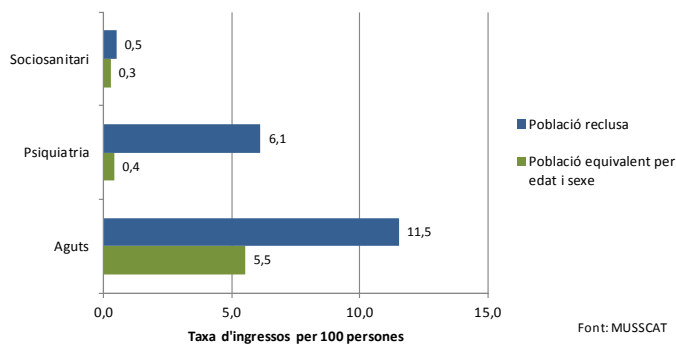
Factors de risc cardiovascular. Població reclusa 2018

Utilització de recursos sanitaris ambulatoris. Catalunya 2018

Utilització de recursos sanitaris d'internament. Catalunya 2018

Taxa de mortalitat segons sexe i situació de reclusió. Catalunya 2018

